

Pous de ciència i d'art

Fa molt de temps que he arribat a la conclusió que és convenient no estar segur de res. Però en tot hi ha excepcions (vella i coneguda evidència) i en el cas personal i intransferible que vull exposar també m'ha atrapat a mi. Imaginem que en el curs d'un experiment, col·loquem al costat d'un d'aquests contenidors que hi ha als xamfrans de les ciutats una obra d'art. No pas una qualsevol, sinó una del nivell d'altres, pintures o escultures, que han merescut l'honor de figurar en museus i fundacions de gran prestigi i que pertanyés a l'art pobre de solemnitat. Suposem –l'experiment continua– que alguns crí-

tics d'art passessin a prop del contenidor amb l'obra d'art estintolada, esperant el camió recollidor de brossa. I aquí és on m'arrisco temeràriament: estic segur que cap crític no posaria el crit al cel per salvar l'obra d'art en perill. Se sobreentén que s'hauria de tractar d'un exemplar desconegut, en la fase d'haver de ser descoberta pels entesos.

Que consti que en aquesta suposició no hi ha ni la més mínima mordacitat. Al contrari: considero admirable l'aportació dels crítics especialitzats en l'art d'última hora. Han creat un llenguatge ple de matisos, amb un gran sentit de la metafísica i

un domini de les circumlocucions que sovint arriba a superar el valor d'allò mateix que judiquen.

Tot això ja m'ho pensava, però m'ho ha posat damunt la taula la lectura d'un article que omple prop d'una pàgina d'una revista estrangera d'arts i lletres. El crític s'ocupa d'un quadre que és una planxa de conglomerat de suro, amb una olla a pressió corpòria adherida a l'angle inferior del conjunt. Una ampla i vigorosa ruixada d'esprai de color negre taca el quadre en sentit diagonal. No hi ha res més, però el crític ens fa veu-



re que és molt. Agudament, afirma que és una demostració estremidora de la cèlebre experiència de Michelson,

que tractava de descobrir si la velocitat de la llum enviada en la mateixa direcció del moviment de la Terra era diferent d'aquella que li és perpendicular.

Perquè es vegi fins a quin punt cal no precipitar-se a fer judicis. L'ajuda dels crítics és inestimable, perquè els artistes tots sols no sempre aconseguirien d'il·lustrar-nos.

Pere Calders